

Okuma Yazma De?erlendirme Bataryas? – OYAB

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okuma Yazma De?erlendirme Bataryas? – OYAB*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28005>

Özet

Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası (OYAB), ilkökul düzeyindeki çocukların okuma, okuduğunu anlama ve yazma becerilerini kapsamlı ve standart bir şekilde ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Batarya, süre temelli uygulama formatıyla dikkat çekmekte olup, öğrencilerin belirli zaman dilimleri içinde gösterdikleri performans (doğru okunan/yazılan sözcük veya yanlışlanan madde sayısı) nicel olarak belirlemeyi hedefler. OYAB'nin geliştirme çalışması, geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda üç faktörlü yapıya sahip olduğunu ve tüm sınıf düzeylerinde yüksek ayırt ediciliğe sahip olduğunu kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası, OYAB, okuma, yazma, okuduğunu anlama, ilkökul, **geçerlik**, **güvenirlik**, süre temelli test.

Yazarlar

Ergül, C., Ökcün-Akçamu, M. Ç., Akoğlu, G., Kılıç Tülü, B., & Demir, E.

Amaç

Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası (OYAB), ilkökul çağındaki çocukların temel dil becerileri olan okuma, okuduğunu anlama ve yazma alanlarındaki yeterliliklerini objektif kriterlere göre değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu batarya, öğrencilerin performans düzeylerini belirleyerek akademik destek ihtiyacı olan bireyleri tespit etmeyi ve eğitimsel müdahaleleri planlamayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda, sınıf düzeyleri arasında ve farklı gruplar arasında performans karşılaştırmaları yapılmasına olanak tanır.

Bataryanın geliştirilmesi, Türkiye'deki ilkökul popülasyonuna özgü, psikometrik açıdan sağlam ve güncel literatüre uygun bir ölçme aracı ihtiyacını karşılamayı hedeflemiştir. OYAB, sadece bir tanecik aracı olmakla kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin gelişim süreçlerini izlemek için de kullanılabilir potansiyeline sahiptir.

Yapı

OYAB, okuma ve yazma becerilerinin temel bileşenlerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bataryanın geliştirme sürecinde yapılan kapsamlı analizler, bu yapının üç temel faktörden oluştuğunu göstermiştir: Okuma, Okuduğunu Anlama ve Yazma. Bu faktörler, ilkökul müfredatındaki kritik dil ve okuryazarlık becerilerini temsil etmektedir.

Batarya, toplamda 10 farklı test ve iki rubrikten oluşmaktadır. Testlerin büyük çoğunluğu, performans dayalı ve süre kısıtlıdır. Bu süre temelli yaklaşım, akademik (hız ve doğruluk) gibi önemli okuma ve yazma değişkenlerinin ölçülmesine olanak tanır.

Geçerlik

OYAB'nin **geçerlik** çalmaları, bataryanın amaçlanan yapıları doğru ve eksiksiz bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamıştır. Yapılan analizler sonucunda, bataryanın yüksek düzeyde **kapsam geçerliliğine** sahip olduğu belirlenmiştir. Bu, bataryanın içeriğinin ölçmek istediği tüm okuma ve yazma becerilerini yeterince temsil ettiği anlamına gelmektedir.

Böylece, bataryanın **yapı geçerliliği** de incelenmiştir. Tüm sınıf düzeyleri için model uyum indekslerinin yüksek olduğu tespit edilmiş, bu da belirlenen üç faktörlü yapıların (Okuma, Okuduğunu Anlama, Yazma) verilerle tutarlı olduğunu göstermiştir. Batarya ayrıca, öğrenme performansından alt ve üst grupları ayırmada yüksek bir **ayrıştırıcı gücüne** sahiptir, bu da klinik ve eğitimel uygulamalar için kritik bir özelliktir.

Güvenirlik

Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası'nın **güvenirlik** analizleri, ölçümlerin tutarlı ve kararlı olduğunu ortaya koymuştur. Güvenirlik kapsamında yapılan analizlerde, bataryanın genel **ic tutarlılık** katsayılarının iyi düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu, bataryanın oluşturan test maddelerinin birbiriyle uyumlu çalıştığını göstermektedir.

Ayrıca, bataryanın zaman içindeki kararlılığını ölçmek amacıyla yapılan **test tekrar-test korelasyonları** ile eşdeğer formlar arasındaki korelasyon katsayıları da yüksek bulunmuştur. Bu yüksek korelasyon değerleri, OYAB'nin ölçümlerinin zamanla değişmediği ve A ile B formlarının birbirine eşdeğer olduğu anlamına gelmektedir. Bataryanın tüm sınıf düzeylerinde performans ilikinin "çok düşük, düşük, orta, yüksek, çok yüksek" şeklinde beş düzeyli bir değerlendirme yapılabilmesi için standardize edilmiş **kesme noktaları** ve aralıkları da belirlenmiştir.

Faktör Analizi

Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası'nın yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı **faktör analizi** kullanılmıştır. Bu analizler, bataryanın teorik olarak beklendiği gibi üç temel faktörden oluştuğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir: Okuma Becerileri, Okuduğunu Anlama Becerileri ve Yazma Becerileri.

Analiz sonuçları, bu üç faktörlü modelin her bir sınıf düzeyi için (ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıflar) yüksek düzeyde **model uyum indeksleri** sergilediğini göstermiştir. Bu bulgu, OYAB'nin birden

fazla beceriyi ölçme yeteneğine sahip olduğunu ve her bir faktörün bağımsız ancak ilişkili yapıları temsil ettiğini doğrulamaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Performans Bataryası)

Format: Süre temelli testler ve rubrik tabanlı derecelendirme (10 test, 2 rubrik)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlkokul Çocukları

Yaş Grubu: İlkokul düzeyindeki yaş grupları (yaklaşık 6-10 yaş)

Popülasyon Detayları: İlkokul 1. sınıftan 4. sınıfa kadar olan öğrenciler.

Test Metodolojisi: Testlerin çoğunluğu **süre temelli** uygulanır. Belirli sürelerde (örneğin, 1 dakika, 90 saniye) doğru okunan veya yazılan sözcüklerin ya da doğru yanıtlanan maddelerin sayısı belirlenir. Derecelendirme, biri 3'lü diğeri 4'lü olmak üzere iki farklı rubrik kullanılarak yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okuma Becerisi, Yazma Becerisi, Okuduğunu Anlama, psikometrik özellikler, model uyumu, ayrıntılı güç, kesme noktaları, ilkökul değerlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Cevriye Ergül

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: cegul@ankara.edu.tr

Yazın Adresi: Cevriye Ergül (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Geliştirme Yılı: 2021

Şinler ve Ücret: Akademik referanslar açıkça belirtilmiştir. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazarla iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Ergül, C., Ökcün-Akçamu?, M. Ç., Ako?lu, G., K?I?ç Tülü, B., & Demir, E. (2021). ?lkokul çocuklar?na yönelik geli?tirilm? Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası'nın (OYAB) geçerlik ve güvenilirlik çal??ması. *Ana Dili E?itimi Dergisi*, 9(3), 740-770. <https://doi.org/10.16916/aded.874262>

Makalenin orijinal ba?lant?s?: anadiliegitimi.com

Bataryanın orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: okuma-yazma-degerlendirme-bataryasi-oyab-toad.pdf

Okuma Yazma Değerlendirme Bataryası (OYAB) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Bataryanın içeri?inde 10 test ve iki rubrik yer almaktadır. Rubriklerin biri 3'lü di?eri 4'lü dereceleme yapmaktadır.

Testlerin ço?unlu?u süre temelli uygulanmakta ve belirli sürelerde (örn., 1 dakika, 90 saniye) do?ru okunan/yaz?lan sözcüklerin ya da yan?tlanan maddelerin say?s? belirlenmektedir.